MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tat-23 ta' Novembru, 2007

Citazzjoni Numru. 42/2006

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ippreżentat fit-13 ta’ Frar, 2006 li permezz tiegħu l-attur espona bir-rispett:

1. Illi l-kontendenti kienu ngħaqdu fiż-żwieġ nhar l-24 ta’ Ġunju tas-sena 1993 (Dok. A);

2. Illi minn dan iż-żwieġ il-kontendenti ma kellhomx tfal;

3. Illi l-kunsens tal-partijiet kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, u fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħh, jew b'anomalija psikoloġika serja li għamlitha impossibbli għall-partijiet li jaqdu l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ u dan ai termini tal-Artikolu 19 (1) (d) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

4. Illi l-kunsens tal-partijiet kien vizzjat minħabba l-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew ta' wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa u tad-dritt għall-att taż-żwieġ u dan ai termini ta' l-Artikolu 19 (1) (f) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

5. Illi minħabba dawn ir-raġunijiet kif ukoll raġunijiet oħra kontemplati fl-Att XXXVII ta' l-1975 li jirregola ż-żwiġijiet, iż-żwieġ bejn il-kontendenti kien null u bla effett fil-liġi;

Għaldaqstant l-attur jitlob bir-rispett illi dina l-Onorabbli Qorti għandha għar-raġunijiet premessi:

1. Tiddikjara u tiddeċiedi li ż-żwieġ kuntrattat bejn il-kontendenti fl-24 ta' Ġunju, 1993 huwa null u bla effett fil-liġi ai termini ta' l-Artikoli 19 (1) (d) u 19 (1) (f) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

2. Tordna li din in-nullita' tiġi reġistrata fuq l-att taż-żwieġ relattiv fuq indikat.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenuta li minn issa qed tiġi inġunta personalment biex tidher għas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenuta ppreżentata fit-18 ta' Ottubru, 2006 li permezz tagħha esponiet illi:

1. Ma huwiex minnu li l-kunsens tagħha kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa u fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha, minħabba anomalija psikoloġika serja li għamlitha

impossibbli għaliha li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

2. Taqbel illi l-kunsens ta' l-attur kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, u fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha, minħabba anomalija psikoloġika serja li għamlitha impossibbli għalih li jaqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ u dan ai termini ta' l-Artikolu 19 (1) (d) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

3. Ma huwiex minnu li l-kunsens tagħha kien vizzjat minħabba l-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew ta' wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa u tad-dritt għall-att taż-żwieġ;

4. Hija taqbel illi l-kunsens ta' l-attur kien vizzjat minħabba l-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew ta' wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa u tad-dritt għall-att taż-żwieġ u dan ai termini ta' l-Artikolu 19 (1) (f) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

5. Għalhekk hija taqbel li għar-raġunijiet imputabbli lill-attur iż-żwieġ bejn il-partijiet huwa null u bla effett fil-liġi u minħabba f'hekk hija ma għandhiex tbati spejjeż.

6. L-attur huwa minn issa nġunt biex jixhed in subizzjoni.

Salvi eċċezzjonijiet oħra.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavits ta' l-attur u ta' omissis.

Rat l-affidavits tal-konvenuta u ta' omissis.

Rat il-verbal tas-seduta tal-5 ta' Ottubru, 2007 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attur qed jitlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fl-1993 a bażi ta' l-Artiklu 19 (1) (d) u (f) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenuta, kif ingħad, taqbel li ż-żwieġ għandu jkun annullat iżda għal raġunijiet imputabbli lill-attur.

Naturalment, kif dejjem irretenew il-Qrati Maltin; "*F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabilita' ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubbju.*" (<u>Anna Tonna vs Alexander Tonna</u> deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

Is-sub-inċiżi ta' l-Artiklu 19 (1) ċitati mill-attur jirrigwardjaw;

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti ikun inkiseb b'esklużjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ.

Mill-provi mressqa *prima facie* jidher li ż-żwieġ bejn il-partijiet kien mill-ewwel destinat li jfalli u donnu li bejn il-

partijiet qatt ma kien hemm dik l-intimita' li wieħed jistenna minn koppja miżżewġa. Għandu hawn jingħad li ħafna mill-provi jirrigwardjaw fatti li ġraw qabel iż-żwieġ. Naturalment dwar x'ġara wara ż-żwieġ, dan hu immaterjali għall-kawża ħlief biex jitfa' dawl fuq l-istat ta' fatt ta' qabel iż-żwieġ. Kif qalet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawża Joseph Zammit vs Bernardette Zammit (27 ta' Jannar, 2006);

"*Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fondamentali fil-liġi ċivili u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.*

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obligazzjonijet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi provat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskludiet iż-żwieġ innifsu jew eskludiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirraviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibilta' bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċita' li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti fil-waqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita' intellewali,

proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali. "

Il-Qorti ta' l-Appell fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju, 1995); "*B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew addirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ.*" F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awwissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti tal-Appell ukoll qalet li; "*Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju irid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomlaija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi interni li jkunu neħħew il-liberta ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.*"

Kif ġia' ingħad fil-każ odjern il-Qorti tħoss li għalkemm maġġor parti tal-provi huma dwar x'ġara wara ż-żwieġ, il-konvenuta għamlet rimarka ta' ċerta importanza fl-affidavit tagħha meta qalet "bħala koppja ma konniex romantiċi u waqajna fir-rutina". Il-partijiet donnhom imxew lejn iż-żwieġ b'mod mekkanizzat u ma kellhiex tkun ta' sorpriża l-fatt li spiċċaw tbegħdu minn xulxin. Tfal ma kellhomx, u kienu żewġ persuni jgħixu flimkien mingħajr kuntratt; wieħed jiskanta kif għexu għaxar snin taħt saqaf wieħed qabel isseparaw.

Importanti ħafna hija d-deposizzjoni ta' Monsinjur Vella li rrealizza l-problemi kważi mill-bidu tant li ġustament ippreokkupa ruħu meta sar jaf mingħand il-konvenuta li fil-

honeymoon u sa ħames xhur wara l-partijiet kienu għadhom ma kkonsmawx iż-żwieġ. Din hija l-aqwa indikazzjoni li ż-żwieġ huwa annullabbli u l-Qorti f'ċirkostanzi simili m'għandhiex għalfejn tispjega għaliex.

Għal dawn il-mottivi kollha l-Qorti tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ imsemmi kuntrattat fl-24 ta' Ġunju, 1993. L-ispejjeż ikunu bla taxxa bejn il-kontendenti.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------